

PRIKAZ PRIRUČNIKA

Lidija Rezić, Živana Miharija, Mirjana Milanović:

Sukobi u obitelji, Udruženje Djeca prva, Zagreb, 2010.

Priručnik **Sukobi u obitelji** autorica Lidije Rezić, Živane Miharije i Mirjane Milanović u izdanju biblioteke Udruženja „Djeca prva“, obuhvaća 75 kartica teksta i strukturalno je podijeljen u 3 glavne cjeline, od kojih je svaka podijeljena u više potpoglavlja: Značaj i smisao sukoba, Od neugodnih osjećaja do nenasilnog ponašanja, Vještine sukobljavanja.

Prema navodima autorica namijenjen je u prvom redu roditeljima ali i svima onima čija je profesionalna djelatnost vezana za rad s obiteljima i djecom. Cilj mu je pridonijeti obrazovanju roditelja odnosno jačanju roditeljskih kompetencija, pogotovo jer se u današnje vrijeme sve više ističe potreba obrazovanja roditelja kako u svijetu tako i kod nas. Stoga je i ovaj priručnik u skladu s aktivnostima zacrtanim u Nacionalnom planom aktivnosti za prava i interese djece u RH za razdoblje od 2006.-2012. godine i prilog je njegovom ostvarivanju.

U prvom poglavlju koji nosi naslov **Značaj i smisao sukoba** govori se o sukobima kao normalnoj pojavi u životu svake obitelji pa tako i u odnosima roditelja i djece. Autorice vrlo precizno objašnjavaju kada sukobi imaju smisla, a kada ne treba ulaziti u sukobe s djetetom. Sadržajno se skreće pozornost na važnost procesa usklađivanja unutar svake obitelji, njegovanja obiteljskih vrijednosti te jakih strana svake obitelji. Također, u ovom poglavlju počinju se spominjati i četiri vrijednosna „stupa“ oko kojih se i gradi ovaj priručnik, a to su ravnopravno dostojanstvo, integritet, autentičnost i odgovornost. Na kraju autorice zaključuju o značaju i smislu sukoba.

U drugom poglavlju koji nosi naslov **Od neugodnih osjećaja do nenasilnog ponašanja** govori se o tome kako neugodni osjećaji imaju razlog, ali nikako ne smiju rezultirati nasilnim ponašanjem. Šalje se jasna poruka kako nasilno rješavanje sukoba ne rješava sukob već ga produbljuje, te se detaljno prolazi kroz fenomen neugodnih osjećaja (ljutnje, bijesa)- pojavljivanje ljutnje, dopuštanje ljutnje i upravljanje vlastitom ljutnjom, kako kod roditelja tako i kod djece. Šalje se važna poruka da se neugodnih osjećaja ne treba bojati. Stoga autorice usmjeravaju pozornost čitatelja na „pozitivnost“ neugodnih osjećaja („Ljutnja je pogonsko gorivo

za rješavanje problema“), razlike između nasilnog i nenasilnog sukobljavanja te prezentiraju razloge zbog kojih može dijete imati problem, navode moguće razloge roditeljskih problema, ali i uzroke zajedničkih problema i roditelja i djece.

U trećem poglavlju pod naslovom **Vještine sukobljavanja** autorice govori o važnosti pravilnog definiranja problema tj. uzroka sukobljavanja, te o važnosti aktivnog slušanja djeteta. Ovaj dio teksta je vrlo zanimljivo ilustriran primjerima iz dugogodišnje prakse svih triju autorica, u područjima psihosocijalnih programa za djecu i njihove roditelje. Vrijedno iskustvo autorica se nazire i u praktičnim napucima za roditelje kako razgovarati sa svojom djecom. Ukratko, ovo poglavlje govori o potrebi usmjeravanja na problem te o govoru prihvaćanja i odbijanja. Kroz čitavo poglavlje provlači se jasna poruka roditeljima da trebaju mijenjati ponašanje, a čuvati bliskost i vrijednosti za koje se zalažu.

Osim sadržajnog momenta valja ovdje istaknuti i način iznošenja problematike. Svjesne populacije kojoj se obraćaju, a to je najširi krug čitatelja, autorice nastoje prilagoditi i stil pisanja. Rečenice su kratke, sažete i precizne, tekst obiluje praktičnim primjerima iz dugogodišnjeg profesionalnog a i osobnog iskustva autorica, ističe se samo ono najbitnije. S obzirom na pristup, priručnik potiče roditelje na preispitivanje vlastitih postupaka prema djetetu, uz istodobno upućivanje na poželjan pristup u komunikaciji s djetetom. Također, rukopis je manjeg opsega i dimenzijama odgovara namjeri autorica da obuhvate bitne i relevantne sadržaje važne sa stajališta komunikacije roditelja i djece u rizičnim situacijama kada je na pomolu sukob. Upravo opseg rukopisa odgovara većini roditelja koji izbjegavaju čitati debele, opširne knjige.

Sve tri autorice su psihologinje s dugogodišnjim iskustvom neposrednog psihosocijalnog rada s roditeljima i djecom. Njihova namjera pri pisanju ovog priručnika bila je sažeto prikazati bitne preduvjete zdravih odnosa između roditelja i djeteta. Roditeljima se nudi mogućnost da promisle o osobnim komunikacijskim obrascima, stavovima i vrijednostima kojima kreiraju odnos i odgojno djelovanje prema djetetu, naročito u situacijama

sukobljavanja kada je odnos potencijalno urušen. U sukobljavanju negativni osjećaji lako izmaknu kontroli i upravljaju ponašanjima. Tako može doći do grubih riječi i povreda, prijetnji, pa i fizičkih nasrtanja na najbliže. Budući da se kod sukoba roditelja i djece radi o sukobu neravnopravnih strana u ovom je priručniku većina teksta namijenjena roditeljima, za dobrobit njihove djece i njih samih.

Može se čitatelj složiti s napisanim ili ne, ali je sigurno da neće ostati ravnodušan i pasivan. Autorice navode čitatelje da se pitaju i razmišljaju o svojim postupcima i komunikaciji koju prakticiraju u odnosu s djecom. Nema tu gotovih recepata niti propisivanja što treba i što se mora, a što se ne treba i ne smije. Poruka je – razmislite o svojim postupcima. Nema tu moraliziranja i pretjeranog pedagogiziranja. Jednostavno su istaknuti momenti o kojima treba voditi računa ukoliko se želi uspostaviti kvalitetan odnos s djetetom.

Zaključno se može reći da su autorice vrlo uspješno pomirile zahtjeve za stručnom razinom i potrebe za jasnoćom i jednostavnošću u iznošenju materije kako bi bila razumljiva i bliska manje upućenim čitateljima. Rukopis se odlikuje jasnim i nedvosmislenim načinom prezentiranja problematike iza čega stoje (implicite i eksplicite izneseni) stavovi autorica koji se temelje na studioznom bavljenju odabranom problematikom. Također, ovaj priručnik je kako za roditelje tako i za stručnjake koji se bave ovom problematikom vrijedan alat; precizno usmjerenih metoda, slikovitih primjera, direktnih pokazatelja kamo dalje, kad se situacija sukoba čini bezizlaznom. Može se reći da je priručnik odličan praktični vodič kroz široko stručno teorijsko znanje kojim stručnjaci u psihosocijalnom radu raspolažu, kada se radi o komunikaciji roditelj-dijete i sukobima u obitelji.

Pripremila:
Kristina Starčević uz korištenje teksta
recenzentice prof. dr. sc. Dubravke Maleš